

Ohranjanje območij Natura 2000 Kočevsko LIFE Kočevsko

Prepustitev delov biotopov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih na območju Natura 2000 Kočevsko za dobo 20 let

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

Naslov projekta: **Ohranjanje območij Natura 2000 Kočevsko**

Akronim: **LIFE Kočevsko**

Šifra projekta: LIFE13 NAT/SI/000314

Trajanje projekta: 01.09.2014 - 28.02.2019

Spletna stran projekta: <http://life-kocevsko.eu>

Vodilni partner: Občina Kočevje

Sodelujoči partnerji: Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za varstvo narave RS, Ljudska univerza Kočevje

Naslov dokumenta: Prepustitev delov biotopov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih na območju Natura 2000 Kočevsko za dobo 20 let

Projektna akcija: B1 – Zakupi zemljišč za izvedbo ukrepov v zasebnih gozdovih

Izvajalec oz. odgovorni partner za pripravo dokumenta:
Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje
Rožna ulica 39
1330 Kočevje

Avtorji dokumenta: Kotnik T., Prijanovič P., Bitorajc Z., Peteržinek S.

Predlagan način citiranja:

KOTNIK T., PRIJANOVIČ P., BITORAJC Z., PETERŽINEK S. (2017): Vzpostavitev ekocelic v zasebnih gozdovih za izboljšanje habitata za belohrbtega (Dendrocopos leucotos) in triprstega detla (Picoides tridactylus). Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje, Kočevje.

VSEBINA

KAZALO TABEL.....	3
1. Uvod.....	5
2. Ključ za izločanje gozdnih površin za ekocelice.....	6
3. Način dela in rezultati.....	6
4. Literatura.....	12

KAZALO TABEL

Tabela 1 Podatki o izbrani ekocelici »Nežica«.....	7
--	---

KAZALO SLIK

Slika 1 Sestanek s solastniki gozdnih površin izbranih za zakup za ekocelico. Kočevska Reka, datum: 21.12.2016.....	7
Slika 2 Karta izločenih površin za ekocelico (28,98) ha zaboljšanje habitata za belohrbtega in triprstega dela.....	8

Zahvala vsem sodelavcem Zavoda za gozdove Slovenije, projektnim partnerjem ZRSVN, soavtorjem dokumenta in sodelavcem projekta ter sofinancerjema (Programu Life Evropske unije ter Ministrstvu za okolje in prostor RS).

V dokumentu so uporabljene spodaj naštetе okrajšave:

OLM – odmrļa lesna masa

ZGS, OE, KE - Zavod za gozdove Slovenije, območna enota, krajevna enota

1. Uvod

V sklopu popisa izhodiščenga stanja dveh ciljnih vrst projekta - belohrbtega detla (*Dendrocopos leucotos*) in triprstega detla (*Picooides tridactylus*), ki je bil spomladi leta 2015 izveden v okviru projekta LIFE Kočevsko, je bila ocenjena velikost populacij obeh vrst ptic, preučene so bile habitatne zahteve obeh vrst, prav tako je bila določena (okvirna) naravovarstvena cona za posamezno vrsto na območju Natura 2000 Kočevsko.

Analiza habitata belohrbtega detla (*Dendrocopos leucotos*) je pokazala, da je za prisotnost te vrste odločilna količina odmrle lesne mase (v nadaljevanju OLM), predvsem stoječe OLM listavcev, medtem ko analiza habitata triprstega detla (*Picooides tridactylus*) ni pokazala neposrednega vpliva količine odmrle lesne mase iglavcev (stoječih in ležečih) na prisotnost vrste, kar pa je lahko posledica tarčno umeščenih popisnih točk na območja z več odmrlega drevja.

Na podlagi popisov in ocene izhodiščnega stanja populacije smo pripravili seznam predlaganih kratkoročnih varstvenih ukrepov, ki jih lahko dosežemo tekom trajanja projekta LIFE Kočevsko ter dolgoročnih varstvenih ukrepov in usmeritev za prihodnje.

Oblikovanje novih večjih ekocelic v starejših bukovih sestojih je eden izmed dolgoročnih varstvenih ukrepov, ki so bili načrtovani in izvedeni v okviru projekta LIFE Kočevsko (projektna akcija B1). Na območju ožjih delov gozdnega prostora – to je ekocelici, kjer je gozd prepuščen naravnemu razvoju, je »koncentriranje« odmrle lesne mase, in s tem povečevanje količine odmrle lesne mase), logična posledica. Iz vidika ekoloških zahtev omenjenih vrst pa ni pomembna le količina OLM, temveč tudi primerna struktura odmrlega drevja – debelejša drevesa B in C razširjenega debelinskega razreda.

S prepustitvijo delov gozda naravnemu razvoju za dobo 20 let bo na območju omogočeno (zagotovljeno) povečanje količine odmrle lesne mase; do (manjših) sprememb bo prišlo tudi v debelinski strukturi odmrle lesne mase. Cilj bo dosežen postopoma, v naslednjih 20 letih.

2. Ključ za izločanje gozdnih površin za ekocelice

Belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*) živi v strukturiranih, pretežno listnatih gozdovih starejših razvojnih faz z visokim deležem starih debelih dreves. Nadmorska višina gozda za to vrsto ni pomembna. Ker se prehranjuje z ličinkami hroščev, ki vrtajo v odmrli les, vrsta potrebuje stara, debela, oslabela ali še stoječa odmrta drevesa listavcev (predvsem bukev).

Pri iskanju ustreznih območjih za prepustitev naravnemu razvoju smo bili v izhodišču omejeni z gozdovi v območju cone belohrbtega detla. Osnovno vodilo pri izbiri površin, ki jih bomo za 20 let prepustili naravnemu razvoju (t.i. ekocelic) je bil gozd primerne razvojne faze (struktur) ter drevesne sestave, dovolj visoka koncentracija odmrle lesne mase, površine z zadostnim številom debelih, starih ali oslabelih, še živih dreves listavcev (bukav, gorski javor), s posameznimi suhimi vejami ali dupli. Prav tako smo izbirali med deli gozda, ki so slabo odprti z gozdnimi prometnicami. Posebno pozornost smo namenili tudi območjem zasebnih gozdov kjer smo v sklopu evidentiranja izhodiščnega stanja vrste, v letu 2015, potrdili prisotnost belohrbtega detla.

Območje ožjega dela gozdnega prostora, kjer je gozd prepuščen naravnemu razvoju – to je ekocelici, je bilo sporazumno določeno ob prisotnosti vseh lastnikov gozdov oz. solastnikov posamezne parcele.

3. Način dela in rezultati

Vzpostavitev območij ožjega dela gozdnega prostora prepuščenih naravnemu razvoju – to je ekocelic v zasebnih (in državnih) gozdovih, z namenom povečanja količine odmrle lesne mase, je eden izmed dolgoročnih varstvenih ukrepov, ki so bili izvedeni v okviru projekta LIFE Kočevsko (B1), z namenom izboljšanja stanja habitata belohrbtega in triprstega detla. Načrtovana je bila izločitev 20 ha ekocelic, vendar nam je v sodelovanju z lastniki gozdov uspelo izločiti in zakupiti 28,98 ha gozda, ki bo za obdobje 20 let prepuščen naravnemu razvoju. Drevja se na območju ožjega dela gozdnega prostora prepuščenega naravnemu razvoju (ekocelici) ne bo sekalo ali kako drugače načrtno poškodovalo; prav tako se iz gozda ne bo odstranjevalo odmrlih (stoječih ali ležečih) dreves.

Po strokovni presoji ekipe ZGS LIFE Kočevsko in posvetovanju z revirnimi gozdarji na Zavodu za gozdove, OE Kočevje, KE Kočevska Reka smo se odločili, da gozdovi v okolici vodotoka Nežica ustrezajo vsem pogojem. Širše območje vodotoka Nežice sodi tudi med predlagane in nerazglašene gozdne rezervate na Kočevskem.

V dogovoru z lastniki gozdov je tako naravnemu razvoju tu prepuščenih 28,98 ha gozdov v enem kosu. (Slika 2).

Sedem solastnikov (Slika 1) je skupaj kot nadomestilo za zakup 28,98 ha zasebnega gozda za dvajset let prejelo 40.000€ bruto, pod pogojem, da območje ožjega gozdnega prostora (ekocelice) prepustijo naravnemu razvoju za dobo 20 let – drevoja ne posekajo ali ga kako drugače poškodujejo, dovolijo dostopanje do ekocelic, izvajajo potrebne ukrepe na podlagi odločb ZGS in plačujejo javne dajatve za zemljišča v skladu s predpisi.

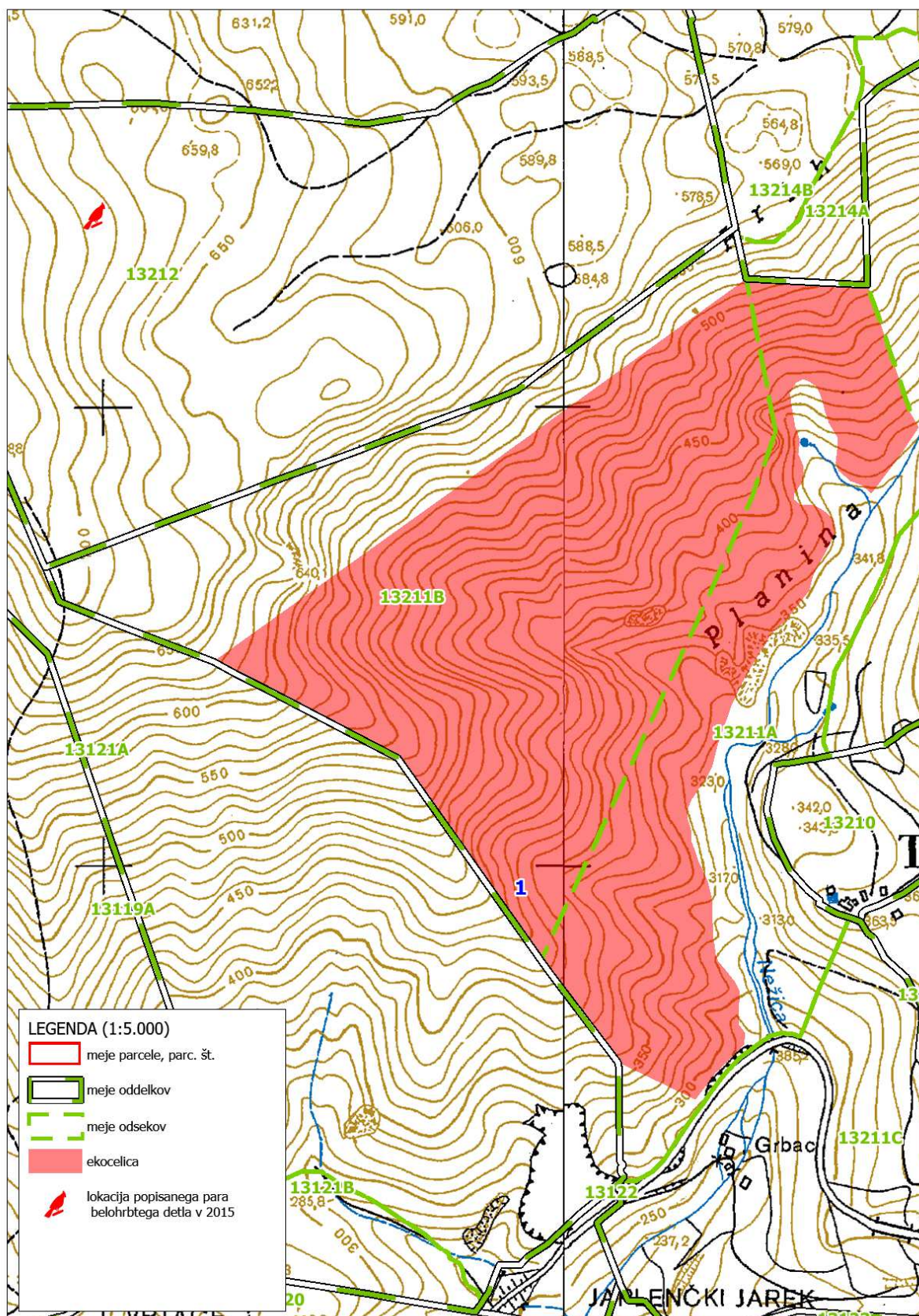
Slika 1 Sestanek s solastniki gozdnih površin izbranih za zakup za ekocelico. Kočevska Reka, datum: 21.12.2016

Lastnik gozda oz. zakupodajalec habitatnega drevja se je v pogodbi (Priloga 1) med drugim zavezal, da bo označeno drevo ali manjšo skupino dreves prepustil naravnemu razvoju za dobo 20 let, in ga ne bo posekal ali kako drugače poškodoval. Prav tako bo dovolil označitev drevesa, omogočil spremljanje (monitoring) ter v neposredni bližini drevesa zagotavljal mir.

Tabela 1 Podatki o izbrani ekocelici »Nežica«

Zap. št.	GGE; Odsek	k.o.	Št. parcele	Obseg (ha)	Lesna zaloga (bto m ³)	Možni letni posek (bto m ³) (A)	Vrednost financiranja na m ³ možnega poseka (B)	Stopnja financiranja	Obdobje financiranja (trajanja ukrepa) (C)	Vrednost financiranja za celotno obdobje trajanja ukrepa (A*B*C) €
1	13211B	1610	305/1	28,98	6389	100	20 €/ m ³	100 %	20 let	40.000

ZGS, OE Kočevje, Projektna akcija: B1 – Prepustitev delov biotopov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih na območju Natura 2000 Kočevsko za dobo 20 let.

Slika 2 Karta izločenih površin za ekocelico (28,98) ha za izboljšanje habitata za belohrbtega in triprstega dela

ZGS, OE Kočevje, Projektna akcija: B1 – Prepušitev delov biotopov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih na območju Natura 2000 Kočevsko za dobo 20 let.

5.

Pogodbeni stranki se s to pogodbo dogovorita, da bo Zavod sredstva projekta LIFE Kočevsko v skupni vrednosti ... nakazal na TRR lastnikov gozda. Sredstva se lastnikom izplačajo v sorazmerju glede na lastninski delež na parceli 1610 305/1, ki je razviden iz izpisa iz zemljiške knjige z dne 6.1.2017. Plačilni rok je 45. dni od sklenitve te pogodbe.

Zavod sredstva projekta LIFE Kočevsko iz 2. člena te pogodbe nakaže v enkratnem znesku.

Izplačilo za solastnico/ka ...

V skladu z določili ZDDV-1 (Ur. l. RS, št. 117/06 in nasl.) izplačilo ni predmet obračuna DDV, ob morebitni spremembi predpisov pa je DDV strošek lastnika.

6.

Pogodba se za ukrepe iz 1. točke 2. člena sklene za čas 20 let od sklenitve te pogodbe

Pogodba velja do izteka in je lastnik ne more predčasno odpovedati, ker predčasna prekinitev ni skladna z osnovnim namenom, ki ga opredeljuje 2. člen te pogodbe.

Pogodba velja tudi za dediče oz. pravne naslednike lastnika, kakor tudi za pravne naslednike Zavoda.

7.

V primeru neizvrševanja obveznosti iz te pogodbe, zlasti v primerih uničenja ali poškodovanja dreves oziroma izločenih območij ekocelice, po krivdi ali zaradi velike malomarnosti lastnika, lahko Zavod od pogodbe delno (za posamezne ekocelice) ali v celoti (za vse ekocelice) odstopi s pisno izjavo brez odstopnega roka, obenem pa je upravičen od lastnika zahtevati vrnitev celotne vrednosti financiranja (za ekocelice, za katere pogodba preneha) in sicer revaloriziran znesek skupaj z zakonsko predpisanimi obrestmi, v roku 1 meseca po prejemu Zavodove pisne izjave o odstopu od pogodbe in zahtevka za vrnitev izplačanih sredstev financiranja iz sredstev projekta LIFE Kočevsko.

8.

Lastnik je dolžan nemudoma obvestiti Zavod v primeru:

- uničenja oz. delnega uničenja oz. poškodovanja dreves oz. izločenih ekocelice zaradi višje sile ali kateregakoli drugega vzroka;
- nameravane prodaje ali drugačne odtujitve zemljišč, kjer se nahajajo izločene ekocelice iz 2. člena te pogodbe;
- nastopijo katerekoli druge okoliščine, ki bi lahko vplivala na izvrševanje te pogodbe.

V primeru spremembe lastništva zemljišč iz 2. člena te pogodbe, kjer se nahajajo izločene ekocelice, zaradi prodaje ali drugačnih prenosov oz. odtujitve pravic na zemljišču iz 2. člena te pogodbe, pridobitelj zemljišča prevzame vse obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe. Zavod, ki je celotno vrednost financiranja že izročil lastniku, s katerim je podpisal to pogodbo, nima nobene obveznosti nasproti pridobitelju, pač pa lahko pridobitelj doseže dogovor s sedanjim lastnikom, da mu le-ta izroči del prejetega zneska financiranja. V primeru odtujitve zemljišč iz 2. člena te pogodbe se lastnik zaveže, da bo pridobitelja lastniške oz. druge pravice predhodno seznanil s to pogodbo in z obveznostmi, ki izhajajo iz te pogodbe.

9.

Pogodbeni stranki sta sporazumni, da se bodo morebitne spremembe dogovorjene vsebine te pogodbe določale pisno, z aneksom k tej pogodbi.

10.

Spore, ki bodo nastali v zvezi s to pogodbo, bosta pogodbeni stranki reševali sporazumno, v nasprotnem pa jih bosta predložili v reševanje pristojnemu sodišču v Ljubljani.

11.

Za izvajanje pogodbe so s strani lastnika ..., s strani Zavoda pa koordinatorka projekta ...

12.

Pogodba je sklenjena in začne veljati z dnem, ko jo podpišeta obe pogodbeni stranki.

13.

Pogodba je sestavljena v devetih enakih izvodih, od katerih prejme vsak solastnik en izvod, Zavod pa dva izvoda.

V _____, dne _____

V _____, dne _____

...

Zavod za gozdove Slovenije

Podpis: _____

...

žig

direktor

4. Literatura

BERTONCELJ I., KOTNIK T., ŽITNIK D., PETERŽINEK S., BITORAJC Z., PERUŠEK M. (2015): Izvedbeni načrt za konkretne akcije na terenu - C2 za belohrbtega detla (*Dendrocopos leucotos*) in triprstega detla (*Picoides tridactylus*) na območju Natura 2000 Kočevsko. Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje, Kočevje.

BERTONCELJ I., KOTNIK T., ŽITNIK D., PETERŽINEK S., BITORAJC Z., PERUŠEK M. (2015): Ključ za izločanje habitatnega drevja na območju Natura 2000 Kočevsko. Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje, Kočevje.

